

จำเลยในคดียาเสพติด: กรณีศึกษาการพบยาเสพติด ของกลางภายในบ้าน*

DEFENDANT IN DRUG – RELATED OFFENSE: CASE STUDIES ON DRUG FOUND AS EVIDENCE IN THE HOUSE

ธารินทร์ กุลปรียะวัฒน์

Tarin Kulpreeyawat

สุรศักดิ์ ธีระศักดิ์

Surasak Teerasak

สาวิตรี ศรีสุราษฎร์

Sawitree Srisurat

มหาวิทยาลัยภาคกลาง

University of Central, Thailand

E-mail: kultarinn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรับผิดชอบของบุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในที่เกิดเหตุ และเพื่อศึกษาพฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยถูกดำเนินคดีเพราะมีการพบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร โดยศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากบทบัญญัติของกฎหมาย ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ คำพิพากษาศาลฎีกาและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดและมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะร่วมกระทำส่วนหนึ่งของความผิดทั้งหมดหรือเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ ศาลถือว่าเป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิด นอกจากนี้บุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในลักษณะที่พร้อมจะเข้าช่วยเหลือกันได้ในพื้นที่ แม้บุคคลนั้นจะไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ศาลก็ถือว่าบุคคลนั้นมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมเสมือนบุคคลนั้นลงมือกระทำผิดด้วยตัวเอง ส่วนในคดีที่พบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน เจ้าของบ้านและภริยาหรือคนรักของเจ้าของบ้านที่อยู่บ้านเดียวกัน ทำมาหากินด้วยกัน ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ ศาลถือว่าทั้งสองมีความผิดฐานร่วมกันครอบครองยาเสพติด การที่เพียงรู้ว่าเมียเสพติดซุกซ่อนอยู่ในบ้านยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ญาติหรือเพื่อนของผู้กระทำความผิดที่พักอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันมีความผิดฐานร่วมกันครอบครองยาเสพติดด้วย ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมภายในบ้านในขณะมีการตรวจค้นพบยาเสพติดว่า ไม่ควรวิงวอนเจ้าหน้าที่

* Received 3 June 2020; Revised 14 June 2020; Accepted 27 June 2020



ตำรวจ ไม่ควรช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจนำชี้ที่ชุกซ่อนยาเสพติดหรือไม่ช่วยทำลายยาเสพติด และ
ประการสุดท้าย ควรพยายามอยู่ห่างจากยาเสพติดรวมทั้งควรให้การปฏิเสธ

คำสำคัญ: จำเลย, ยาเสพติด, ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

Abstract

This documentary research aimed to study the liability of a person who got involved in an offense committed at the crime scene. Also, this research intended to study the circumstances of the case in which the defendant was prosecuted due to drugs found as evidence in the house. This research was a documentary research by collecting and analyzing contents from text book, research articles, the Supreme Court decisions and the Internet. The findings revealed that a person who got involved in an offense committed by another offender in such a way that he physically took part in committing the offense, no matter how many degree he got involved in the entire offense, was convicted of being a co – offender. In addition, a person who got involved in an offense committed by another offender in such a way that he became an accomplice to the offender in perpetrating a crime, even though he did not physically take part in committing the offense, was convicted of being a co – offender, as if he did commit the offense himself. In the case of the drugs found in the house, both the house owner and his wife living in the same house, making a living together and hanging around together, were found guilty of drug co – possession with intent. However, just having knowledge of the drugs hidden in the house was insufficient to make the offender’s relative or friend staying in the same house guilty of drug co – possession with intent. The author would like to suggest people staying in a house where police are raiding during a drug search that they should not run away from the police, should not help the police find out where the drugs were hidden and should not help destroy the evidence (drugs). Lastly, they should try to distance themselves from the drugs as this act can lead them to affirm a plea of not guilty.

Keywords: Defendant, Drug, Drug – Related Offense



บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นภัยอันตรายที่คุกคามมวลมนุษยชาติทั่วโลก เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรต่ำลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมที่บั่นทอนเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, 2562) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นอย่างมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดภาพรวมทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560 – 2562 ข้อมูลสถิติย้อนหลัง 3 ปี ก็พบว่า ในปีงบประมาณ 2560 มีจำนวนคดียาเสพติด 261,112 คดี และจำนวนผู้ต้องหา 287,238 คน ในปีงบประมาณ 2561 มีจำนวนคดียาเสพติด 331,941 คดี และจำนวนผู้ต้องหา 357,585 คน ในปีงบประมาณ 2562 มีจำนวนคดียาเสพติด 363,769 คดี และจำนวนผู้ต้องหา 385,771 คน (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, 2562) จากข้อมูลสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังมีการจับกุมปราบปรามยาเสพติดมากขึ้น จำนวนคดียาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาที่ยังกลับเพิ่มจำนวนมากตามไปด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงค่าตอบแทนที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการค้ายาเสพติดว่ามีมูลค่าสูงมากจนสร้างแรงจูงใจให้ผู้กระทำความผิดเห็นว่าคุ้มค่ากับความเสี่ยงที่อาจต้องถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต

ยาเสพติดถือได้ว่าเป็น “ของแรง” กล่าวคือ หากยาเสพติดอยู่ในความครอบครองของใคร ผู้นั้นมีความผิด ยาเสพติดอาจถูกเปรียบได้ว่าเป็น “ของแรง” เหมือนกับอาวุธปืน ใครอยู่ใกล้ก็อาจมีความผิดไปด้วย ตัวอย่างเช่น จำเลยที่ 1 ร่วมอยู่กับพวกตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ จนกระทั่งเวลาเกิดเหตุจำเลยที่ 1 ก็นั่งไปในรถแล้ว พวกในรถนั้นยังปืนเข้าไปในร้านอาหารหลายนัด กระสุนปืนนัดหนึ่งถูกตุงยื่นห่างจากที่สืบตำรวจโท อ. นั่งอยู่ 10 เมตร แล้วหลบหนีไปด้วยกัน พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าจำเลยที่ 1 มีส่วนรู้เห็นและคบคิดกับพวกมาก่อน ถือได้ว่าจำเลยที่ 1 ร่วมกระทำความผิดด้วย จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมพยายามฆ่าคนตายโดยเจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 80, 83 ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3236/2522, 2522) นี่คือความเป็น “ของแรง” ของอาวุธปืน ยาเสพติดก็มีความเป็น “ของแรง” ในลักษณะเดียวกัน เมื่อได้พิจารณาถึงกรณีที่มีการตรวจค้นพบยาเสพติดภายในบ้าน เจ้าของบ้านก็ต้องถูกดำเนินคดี นอกจากนี้ บุคคลที่พักอาศัยอยู่ในบ้าน อาทิเช่น ภริยาญาติ หรือเพื่อนที่พักอาศัยอยู่ในบ้านขณะมีการตรวจค้นพบยาเสพติดจะมีความผิดไปด้วยหรือไม่ พฤติการณ์อย่างไรที่ศาลถือว่าบุคคลที่พักอาศัยอยู่ในบ้านมีเจตนาช่วยยัดถือครอบครองยาเสพติดของกลางด้วย พฤติการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่ประชาชนควรเรียนรู้ เพราะประมวลกฎหมายอาญามาตรา 64 บัญญัติไว้ว่า บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้ตนพ้นความรับผิดชอบในทางอาญาไม่ได้



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบของบุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในที่เกิดเหตุ
2. เพื่อศึกษาพฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยถูกดำเนินคดีเพราะมีการพบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กล่าวคือ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษารวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์จากบทบัญญัติของกฎหมาย ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ คำพิพากษาศาลฎีกาและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ขอบเขตการวิจัย งานวิจัยนี้มีขอบเขตทางเนื้อหา เป็นงานวิจัยที่มุ่งแสวงหาความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในที่เกิดเหตุ และมีขอบเขตทางบุคคล เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาพฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยถูกดำเนินคดีเพราะมีการพบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน

ผลการวิจัย

1. ความรับผิดชอบของบุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในที่เกิดเหตุ แยกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

1.1 กรณีที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ศาลถือว่าผู้ร่วมกระทำมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 โดยเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1.1.1 ลักษณะเป็นการร่วมกระทำส่วนหนึ่งของความผิดทั้งหมด กล่าวคือ ผู้กระทำแต่ละคนได้กระทำการถึงขั้นเป็นความผิดในตัวเอง แม้การกระทำของผู้ร่วมกระทำบางคนจะยังไม่ถึงขั้นจะทำให้เกิดผลได้ก็ตาม ผู้กระทำนั้นก็ต้องรับผิดชอบในผลอันปลายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นด้วย ตัวอย่างเช่น จำเลยร่วมกับพี่ชายทำร้ายผู้ตาย โดยจำเลยเป็นคนแทง พี่ชายของจำเลยเป็นคนยิง จำเลยและพี่ชายของจำเลยมีความผิดฐานเป็นตัวการฆ่าผู้อื่น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 559/2514, 2514) ตามฎีกาเรื่องนี้ หากผลที่จำเลยแทงผู้ตายเป็นผลเพียงเลือดออกเล็กน้อยซึ่งในตัวเองไม่อาจทำให้ผู้ตายถึงแก่ความตายได้ แม้ผู้ตายจะตายเพราะบาดแผลจากการที่พี่ชายของจำเลยยิง จำเลยผู้แทงก็ต้องรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น กล่าวคือ เป็นตัวการร่วมกับพี่ชายในความผิดฐานฆ่าคนตายตาม มาตรา 288

1.1.2 ลักษณะเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ กล่าวคือ ผู้ร่วมกระทำคนหนึ่งลงมือกระทำการอันเป็นความผิดในตัวเอง ในขณะที่ผู้ร่วมกระทำอีกคนหนึ่งได้ทำหน้าที่อย่างอื่น ๆ ซึ่งไม่เป็นความผิดในตัวเอง เช่น คอยดูต้นทาง หรือคอยแจ้งสัญญาณอันตราย



ตัวอย่างเช่น จำเลยที่ 1, ที่ 3 เข้าปล้นทรัพย์ในร้านขายของ จำเลยที่ 2 เดินวนเวียนอยู่บริเวณหน้าร้าน ทำหน้าที่คอยดูต้นทาง เป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ ทำให้การปล้นสำเร็จ จำเลยที่ 2 เป็นตัวการปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 321/2521, 2521)

1.2 กรณีที่ไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด แต่บุคคลนั้นอยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในลักษณะที่พร้อมจะช่วยเหลือกันได้ทันที ศาลถือว่ามีเจตนาร่วมกระทำความผิดจึงเป็นตัวการร่วมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ตัวอย่างเช่น คดีแรก จำเลยรู้เห็นมาก่อนว่า ช. จะไปยิงผู้เสียหาย จำเลยร่วมไปกับ ช. เป็นการให้กำลังใจ เมื่อ ช. ยิงผู้เสียหาย จำเลยก็แสดงตนเป็นพวก ช. ทันที โดยร้องห้ามคนอื่นไม่ให้เข้าไปช่วยผู้เสียหาย เป็นการแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่า ช. ไม่ได้มาคนเดียว แล้วจำเลยกับ ช. ก็หลบหนีไปพร้อมกัน ถือว่า จำเลยเป็นตัวการร่วมกับ ช. ในการกระทำความผิด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 980/2529, 2529) หรือ คดีที่สอง จำเลยที่ 1 ขึ้นไปบนบ้านของผู้เสียหายพร้อมกับคนร้ายโดยยื่นเอามือล้วงกระเป๋าทางกองอยู่ที่ชานบ้านในลักษณะคุมเชิง ส่วนคนร้ายเข้าไปคว้าปืนลูกซองยาวของผู้เสียหายที่แขวนไว้ข้างฝาและเกิดแย่งปืนกันกับภริยาของผู้เสียหาย คนร้ายจึงได้ใช้เท้าเตะและชกมีดออกมาชู่ หลังจากนั้นจำเลยที่ 1 และคนร้ายวิ่งหลบหนีไปพร้อมกัน พฤติการณ์เช่นนี้แสดงว่าจำเลยที่ 1 ร่วมกับคนร้ายทำการปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 456/2530, 2530)

จากกรณีที่บุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในที่เกิดเหตุในลักษณะที่พร้อมจะเข้าช่วยเหลือกันได้ทันที แม้บุคคลนั้นจะไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด แต่ศาลถือว่ามีเจตนาร่วมในการกระทำความผิดและมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมเสมือนเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดไปด้วยนั้น ทำให้เกิดข้อพิจารณาเปรียบเทียบกับพฤติการณ์แห่งคดีที่ตำรวจทำการตรวจค้นพบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน และบุคคลที่อยู่ร่วมในขณะเกิดเหตุ อาทิเช่น ภริยาญาติหรือเพื่อนที่พักอาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวจะมีความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายไปด้วยหรือไม่

2. พฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยถูกดำเนินคดีเพราะมีการพบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน สามารถแยกพิจารณาได้ 3 กรณี ดังนี้

2.1 กรณีจำเลยเป็นเจ้าของบ้านที่พบยาเสพติด แยกพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งคดีเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1 ลักษณะที่จำเลยรับว่าเป็นเจ้าของบ้าน แต่อ้างว่าไม่รู้ว่ามียาเสพติดอยู่ในบ้าน ตัวอย่างเช่น สำหรับจำเลยที่ 3 ขณะที่ทำการตรวจค้นจับกุม จำเลยที่ 3 อยู่ที่บ้านของจำเลยที่ 3 น้ำยาแอมเฟตามีนน้ำหนัก ประมาณ ๗ กิโลกรัม ที่บรรจุอยู่ในหม้ออลูมิเนียมวางอยู่บนชั้นสองที่บ้านของจำเลยที่ 3 ตรงบันไดขึ้นชั้นบน ใต้โต๊ะพระซึ่งมีลักษณะโล่งโปร่ง บุคคลใดที่ขึ้นไปบนบ้านของจำเลยที่ 3 ก็ย่อมจะต้องเห็น จำเลยที่ 3 ก็น่าที่จะต้องทราบว่ามีน้ำยาแอมเฟตามีนอยู่ที่บ้านของตน เชื่อได้ว่าจำเลยที่ 3 ยินยอมให้จำเลยที่ 1



นำน้ำยาแอมเฟตามีนอันเป็นสิ่งที่มีไว้ผิดกฎหมายมาเก็บไว้ที่บ้านของจำเลยที่ 3 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2539, 2539)

2.1.2 ลักษณะที่จำเลยรับว่าเป็นเจ้าของบ้าน และอ้างว่ายาเสพติดของกลางเป็นของผู้อื่นที่นำมาฝากไว้ในบ้าน ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 ตัวอย่างเช่น เมทแอมเฟตามีน 2 ถูจจำนวน 4,000 เม็ด ผังดินอยู่ข้างบ่อน้ำในบริเวณรั้วบ้านของจำเลยที่ 2 ตามที่จำเลยที่ 2 ชี้จุดที่ซุกซ่อนเมทแอมเฟตามีนให้เจ้าพนักงานตำรวจถ่ายรูปไว้ ซึ่งเป็นภาพภายในบริเวณรั้วคอนกรีตตรงกับคำเบิกความของพยานโจทก์ ซึ่งบุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าออกได้ ถือเป็นการสนับสนุนให้จำเลยที่ 1 กระทำความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5719/2544, 2544)

2.1.3 ลักษณะที่จำเลยเป็นเจ้าของบ้าน แต่กล่าวอ้างลอย ๆ ว่าไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านที่พบบยาเสพติดของกลาง ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ตัวอย่างเช่น ชั้นจับกุมจำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพและชี้ตพอดว่าเมทแอมเฟตามีนของกลางทั้งหมดเป็นของจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านได้ฝากให้จำหน่ายโดยจำเลยที่ 3 ให้ค่าตอบแทนเม็ดละ 10 บาท เห็นว่า แม้ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 3 มิได้อยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุจริงโดยจำเลยที่ 3 นำสืบต่อผู้อ้างว่าในช่วงเกิดเหตุได้ขายบ้านหลังดังกล่าวให้แก่ผู้อื่นไปแล้ว แต่หลังเกิดเหตุเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 3 ได้ที่หน้าบ้านที่เกิดเหตุเป็นเพราะจำเลยที่ 3 กลับมาเยี่ยมนางอัมพรบุตรสาวซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้ ๆ กันนั้น ก็ปรากฏว่าจำเลยที่ 3 ไม่ได้ให้นางอัมพรบุตรสาวหรือบุคคลซึ่งจำเลยที่ 3 อ้างว่ารับซื้อบ้านของจำเลยที่ 3 ไปแล้วมาเบิกความยืนยัน คงมีแต่เพียงคำเบิกความกล่าวอ้างของจำเลยที่ 3 ลอย ๆ เพียงปากเดียวโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นสนับสนุน ข้ออ้างของจำเลยที่ 3 ดังกล่าวจึงไม่มีน้ำหนักให้น่าเชื่อถือถึงความจริงเป็นดังที่จำเลยที่ 3 กล่าวอ้าง ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าจำเลยที่ 3 ยังคงเป็นเจ้าของและพักอาศัยอยู่ที่บ้านที่เกิดเหตุ จำเลยที่ 3 จึงถูกจับกุมได้ขณะยืนอยู่ที่หน้าบ้านของตน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2610-2611/2549, 2549)

2.2 กรณีจำเลยเป็นภริยาหรือคนรักของเจ้าของบ้านที่พบบยาเสพติด กล่าวคือ เป็นกรณีที่สามีและภริยาหรือคู่รักที่อาศัยอยู่ในบ้านหรือห้องพักหลังเดียวกัน และปรากฏว่าสามีนำยาเสพติดมาเก็บไว้ในบ้านหรือห้องพักที่ใช้อาศัยอยู่ร่วมกัน โดยปกติแล้วเมื่อมีการตรวจค้นจับกุมเจ้าพนักงานตำรวจมักตั้งข้อหาเอาแก่ทั้งสามีและภริยาหรือคนรักทั้งสองคนในข้อหาร่วมกันครอบครองยาเสพติดเหล่านั้น แต่เมื่อคดีไปขึ้นสู่ศาลแล้ว ศาลจะลงโทษทั้งสองคนหรือไม่นั้น จะต้องมีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่จะบ่งชี้ให้เห็นแน่ชัดว่าจำเลยรู้หรือควรรู้ว่าสามีของจำเลยนำยาเสพติดไปเก็บไว้ที่บ้านหลังดังกล่าว แยกพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งคดีเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้



2.2.1 ลักษณะที่จำเลยที่เป็นภริยาหรือคนรักได้ร่วมกระทำความผิดด้วย ตัวอย่างเช่น จำเลยที่ 2 เป็นภริยาของจำเลยที่ 3 พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับจำเลยที่ 1 และที่ 3 ในลักษณะถาวรมิใช่ไป ๆ มา ๆ จำเลยที่ 2 ได้อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับจำเลยที่ 3 ก่อนเกิดเหตุประมาณ 2 เดือนโดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 3 ประกอบอาชีพอื่นอันจะมีรายได้มาเลี้ยงดูจำเลยที่ 2 ได้ จำเลยที่ 2 ย่อมรู้ถึงพฤติกรรมของจำเลยที่ 3 เป็นอย่างดี หากไม่มีเจตนา ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 และที่ 3 แล้ว ก็ไม่น่าอยู่ร่วมบ้านเดียวกันกับจำเลยที่ 1 และที่ 3 เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 2 ได้ขณะถือถุงกระดาษบรรจุเฮโรอีน 100 หลอดนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ที่จำเลยที่ 1 ขับ เพื่อนำไปส่งให้สายลับที่ล่อซื้อ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 528/2538, 2538)

2.2.2 ลักษณะที่จำเลยเป็นภริยาอยู่บ้านเดียวกันกับผู้กระทำความผิดและไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น ศาลยกเอาห้องที่เก็บซ่อนยาเสพติดว่าเป็นห้องที่ใช้ร่วมกันมาประกอบการพิจารณาด้วย ตัวอย่างเช่น พฤติการณ์ที่จำเลยที่ 1 เป็นภริยาของจำเลยที่ 2 พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน ประกอบอาชีพด้วยกัน ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ ๆ ทั้งเมทแอมเฟตามีนและกัญชาของกลางก็ถูกค้นพบได้ภายในห้องพระซึ่งอยู่ชั้นสองของบ้าน พฤติการณ์ดังกล่าวเชื่อได้ว่าจำเลยที่ 1 ร่วมกับจำเลยที่ 2 มีเมทแอมเฟตามีนและกัญชาของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6792/2554, 2554)

2.3 กรณีจำเลยเป็นญาติหรือเพื่อนที่พักอาศัยอยู่ในบ้านขณะมีการตรวจค้นพบยาเสพติดของกลาง แยกพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งคดีเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.3.1 ลักษณะที่จำเลยช่วยนำซีที่ซุกซ่อนยาเสพติดของกลาง ศาลถือว่าจำเลยร่วมรู้เห็นและช่วยซุกซ่อนยาเสพติดของกลาง ตัวอย่างเช่น หลังจากนั้นนายสมและนางมวลดได้พาเจ้าพนักงานตำรวจกับพวกไปที่พักลักษณะเป็นห้องแบ่งเช่าอยู่บนตึกแถวชั้นสาม จำเลยอยู่ภายในห้อง โดยร้อยตำรวจเอกสรพงษ์กับจำสิบตำรวจสุมิทัยยืนสอดคล้องกันว่า จำเลยเป็นคนพาไปที่โรงเต้าและชี้ให้เจ้าพนักงานตำรวจหีบรองเต้า จากการตรวจค้นรองเต้าพบเมทแอมเฟตามีน 400 เม็ด ได้แจ้งข้อหาจำเลยว่าร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน เห็นว่า จำเลยเป็นญาติกับนายสมและอาศัยอยู่ในห้องพักเดียวกันตั้งแต่ก่อนที่นายสมกับนางมวลจะถูกจับกุมในข้อหาจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน พฤติการณ์บ่งชี้ว่าเมื่อนายสมกับนางมวลออกจากห้องพักไปชายเมทแอมเฟตามีนส่วนที่ถูกจับได้ จำเลยก็อยู่ในห้องพักที่มีเมทแอมเฟตามีนอีกจำนวนหนึ่งซึ่งมากกว่าซุกซ่อนอยู่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12482/2556) หรือ ลักษณะที่จำเลยกำถุงยาเสพติดวิงหนีตำรวจออกทางหลังบ้าน ศาลถือว่าจำเลยร่วมกระทำความผิดด้วย ตัวอย่างเช่น เมื่อร้อยตำรวจเอก ศ. เรียกให้เปิดประตูหน้าบ้าน จำเลยที่ 3 ก็วิ่งหนีออกไปทางหลังบ้าน โดยในมือกำถุงพลาสติกบรรจุเมทแอมเฟตามีน 5 เม็ด และพวกของจำเลยที่ 3 อีก 2 คน ต่างก็มีเมทแอมเฟตามีนบรรจุอยู่ใน



ถุงพลาสติกคนละ 1 ใบ โดยเมทแอมเฟตามีนที่จำเลยที่ 3 กับพวกครอบครองไว้นั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับเมทแอมเฟตามีน จำนวน 300 เม็ด ที่บรรจุอยู่ในถุงพลาสติกสีแดง และหลอดพลาสติกสีเหลืองที่วางอยู่บริเวณพื้นกลางบ้านที่เกิดเหตุ จึงฟังได้ว่าจำเลยที่ 3 กับพวกพร้อมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 56/2542, 2542)

2.3.2 ลักษณะที่จำเลยตะโกนบอกว่า “ตำรวจมา” ศาลถือว่าเป็นการตะโกนบอกไปตามความเป็นจริง จำเลยไม่ได้ร่วมกระทำผิดด้วย ตัวอย่างเช่น เจ้าพนักงานตำรวจแอบดูเห็นจำเลยที่ 1 ยืนพูดโทรศัพท์ จำเลยที่ 2 ยืนอยู่กลางห้อง เจ้าพนักงานตำรวจเคาะประตู ให้เปิดประตู จำเลยที่ 2 ตะโกนบอกจำเลยที่ 1 ว่า “ตำรวจมา” แล้วจำเลยที่ 1 หยิบถุงพลาสติกเข้าไปในห้องน้ำ และทิ้งถุงพลาสติก 11 ถุงที่ภายในบรรจุเมทแอมเฟตามีนลงในโถส้วม ขณะนั้นจำเลยที่ 2 เดินเข้าไปในห้องนอน ไม่ได้เข้าไปมีส่วนช่วยเหลือจำเลยที่ 1 ในการชุกซ่อนหรือทำลายเมทแอมเฟตามีน หรือช่วยปกปิดการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 การที่จำเลยที่ 2 ตะโกนว่า “ตำรวจมา” ไม่ได้หมายความว่า จำเลยที่ 2 ร่วมกับจำเลยที่ 1 กระทำความผิด เพราะเป็นการตะโกนบอกไปตามความเป็นจริง และไม่พบสิ่งผิดกฎหมายใด ๆ จากจำเลยที่ 2 ทั้งจำเลยที่ 2 ให้การปฏิเสธตลอดมา จำเลยที่ 2 จึงไม่ได้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยที่ 1 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1159/2542, 2542)

2.3.3 ลักษณะที่จำเลยไม่เข้าเกี่ยวข้องในการนำซีที่ชุกซ่อนยาเสพติดของกลาง จำเลยเพียงแต่รู้ถึงการมีอยู่ของยาเสพติดเท่านั้น ศาลถือว่าเป็นพยานหลักฐานแสดงว่าจำเลยได้เข้าร่วมยึดถือครองครองยาเสพติดของกลาง ตัวอย่างเช่น การที่จำเลยที่ 2 รู้ถึงการมีอยู่ของเมทแอมเฟตามีน แต่ไม่มีพยานหลักฐานใดหรือพฤติการณ์ใดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ 2 ร่วมยึดถือหรือปกครอบดูแลเมทแอมเฟตามีนดังกล่าว กรณีจึงถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 2 ร่วมกับจำเลยที่ 1 มีเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้ในครอบครอง อีกทั้งจำเลยที่ 2 ก็ให้การปฏิเสธมาโดยตลอด ตั้งแต่ในชั้นจับกุม พยานหลักฐานของโจทก์จึงไม่มั่นคงเพียงพอและมีความสงสัยตามสมควรว่า จำเลยที่ 2 ร่วมกับจำเลยที่ 1 มีเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้ในครอบครองหรือไม่ การกระทำของจำเลยที่ 2 จึงไม่เป็นความผิดตามฟ้องโจทก์ การที่ศาลล่างทั้งสองเห็นว่า จำเลยที่ 2 ร่วมกับจำเลยที่ 1 มีเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้ในครอบครอง จึงไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 16219/2555, 2555) หรือ ลักษณะที่ผู้กระทำความผิดเก็บยาเสพติดไว้ในถังพลาสติกที่มีฝาปิด ศาลถือว่าเป็นจำเลยไม่ได้ร่วมกระทำผิดด้วย ตัวอย่างเช่น สำหรับเมทแอมเฟตามีนอีก 360 เม็ด ที่เจ้าพนักงานตำรวจยึดได้ในภายหลังนั้น เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุม และพนักงานสอบสวนจะเบิกความสอดคล้องกันว่า นายจายน้องเป็นผู้รับว่าเมทแอมเฟตามีนจำนวนนี้เป็นของตน อีกทั้งนายจายน้องเพียงผู้เดียวที่นำเจ้าพนักงานตำรวจไปตรวจค้นและยึดเมทแอมเฟตามีนดังกล่าวจากห้องพักที่เกิดเหตุ โดยบันทึกการจับและคำให้การในชั้นสอบสวนของนายจายน้องล้วนแต่ระบุว่า เมทแอมเฟตามีน 360 เม็ด ของกลางเป็นของ



นายจายน้องแต่เพียงผู้เดียว โดยไม่มีข้อเท็จจริงใดที่ระบุว่าจำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องกับเมทแอมเฟตามีนจำนวนนี้ด้วย อีกทั้งเมทแอมเฟตามีนจำนวนนี้ซุกซ่อนอยู่ในถังพลาสติกมีฝาปิด ซึ่งแม้จำเลยจะพักอยู่กับนายจายน้องในขณะที่เกิดเหตุ ก็ยังมีข้อสงสัยว่าจำเลยอาจไม่รู้เห็นว่ามีเมทแอมเฟตามีนจำนวนนี้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9581/2555, 2555)

อภิปรายผล

1 ศึกษาความรับผิดชอบของบุคคลที่อยู่ร่วมในขณะที่กระทำความผิดในที่เกิดเหตุ ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่อยู่ร่วมในขณะที่กระทำความผิด และมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดด้วย ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดส่วนหนึ่งของความผิดทั้งหมด หรือเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ ศาลก็ถือว่าทุกคนเป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิด บุคคลเหล่านั้นต้องร่วมรับผิดชอบสุดท้ายที่เกิดขึ้นจากการทำผิดทั้งหมด

ส่วนกรณีที่ไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด แต่บุคคลนั้นอยู่ร่วมในขณะที่กระทำความผิดในลักษณะที่พร้อมจะช่วยเหลือกันได้ทันที ศาลก็ถือว่าบุคคลนั้นมีเจตนาร่วมกระทำผิดด้วย จึงมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 เช่นกัน ตัวอย่างเช่น จำเลยที่ 1 ร่วมอยู่กับพวกตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ จนกระทั่งเวลาเกิดเหตุจำเลยที่ 1 ก็นั่งไปในรถแล้ว พวกในรถนั้นยังป็นเข้าไปในร้านอาหารหลายนัด กระสุนปืนนัดหนึ่งถูกตุงเย็บห่างจากที่สืบตำรวจโท อ. นั่งอยู่ 10 เมตร แล้วหลบหนีไปด้วยกัน พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงว่าจำเลยที่ 1 มีส่วนรู้เห็นและคบคิดกับพวกมาก่อน ถือได้ว่าจำเลยที่ 1 ร่วมกระทำผิดด้วย จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมพยายามฆ่าคนตายโดยเจตนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 80, 83 ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3236/2522, 2522) จำเลยที่ 1 มีความผิดเท่ากับเพื่อนคนที่นั่งร่วมกันไปในรถและใช้ปืนยิงเข้าไปในร้านอาหาร ทั้ง ๆ ที่จำเลยที่ 1 อาจมิได้มีเจตนาฆ่าใครเลย แต่เพราะพฤติการณ์ที่จำเลยที่ 1 นั่งรถไปกับเพื่อนที่ใช้อาวุธปืนยิงเข้าไปในร้านอาหาร ศาลจึงพิพากษาว่าจำเลยที่ 1 มีความผิดฐานเป็นตัวการร่วม การที่จำเลยที่ 1 ให้การปฏิเสธต่อผู้คดีนี้ก็คงมีความคิดตามปกติของสามัญชนทั่วไปว่าตนเองเพียงนั่งร่วมไปในรถเฉย ๆ ไม่ได้มีเจตนาจะฆ่าใคร ตนเองคงไม่มีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมตามที่อัยการโจทก์ฟ้องเป็นแน่ คำพิพากษาศาลฎีกานี้เป็นอุทธรณ์เตือนให้ระวังว่าอย่าเดินทางไปไหนมาไหนกับบุคคลที่พกอาวุธปืน เพราะหากบุคคลนั้นเกิดไม่พอใจใครขึ้นมาและชักปืนยิงคนตาย คนที่ร่วมเดินทางไปด้วยอาจต้องรับผิดชอบเป็นตัวการร่วมฆ่าคนตายโดยเจตนาก็ได้

เมื่อนำหลักความรับผิดชอบเป็นตัวการร่วมเพราะบุคคลนั้นอยู่ร่วมในขณะที่กระทำความผิดในลักษณะที่พร้อมจะช่วยเหลือกันได้ทันทีนั้น มาพิจารณาเทียบกับข่าวใหญ่ที่ตำรวจฆ่าชายผิวดำ (George Floyd) จนเกิดเป็นการประท้วงและมีการก่อการจลาจลไปทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เมืองมินนิอาโพลิส รัฐมินนิโซต้า โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่าตำรวจใช้เชือกตบ



คอของชายฆาตล้มกับพื้นถนนในขณะที่ชายฆาตยังคงถูกใส่กุญแจมือไขว้หลังไว้เป็นเวลาเกือบ 9 นาที โดยชายฆาตได้ร้องบอกหลายครั้งว่า “ผมหายใจไม่ออก” แต่ตำรวจก็ไม่ได้ให้ความสนใจ และมีตำรวจอีก 2 คนช่วยจับชายฆาตไว้ ส่วนตำรวจอีกคนยืนคุมเชิงไว้ไม่ให้ชาวบ้านเข้ามาช่วย จนชายฆาตถึงแก่ความตาย อัยการรัฐมินนิโซต้าตั้งข้อหาฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา (Second – Degree Murder) กับตำรวจที่ใช้เชือกคอกชายฆาต และตั้งข้อหาตำรวจอีก 3 คนฐานเป็นผู้สนับสนุนการฆ่าคนตายโดยเจตนา (Aiding And Abetting Second – Degree Murder) (BBC News, 2020)

อัยการรัฐมินนิโซต้าไม่ได้ตั้งข้อหาเป็นตัวการร่วมในความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา กับตำรวจอีกสามคน ตั้งข้อหาเพียงฐานเป็นผู้สนับสนุน ทั้งนี้เพราะกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาในการตัดสินว่าบุคคลใดมีความผิดฐานฆ่าคนตายนั้นใช้การตัดสินโดยคณะลูกขุนที่เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป (Laypersons) เหตุผลที่ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกามีความไว้วางใจต่อการใช้ระบบลูกขุนในการพิจารณาคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุผลที่ว่า การที่จะตัดสินลงโทษบุคคลจะต้องได้รับเสียงเป็นเอกฉันท์จากคณะลูกขุนเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ระบบลูกขุนมีความน่าเชื่อถือยิ่งกว่าผู้พิพากษานายเดียวมก หากลูกขุนแม้แต่เพียงคนหนึ่งคนใดหรือหลายคน จากจำนวนทั้งสิ้น 12 คน ไม่เชื่อว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งเรียกว่า Hung Jury จำเลยผู้นั้นจะถูกปล่อยจากการดำเนินคดีทันที (ชยันเรศ วงศ์สายัณห์, 2556) ไม่เหมือนกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยที่ใช้ผู้พิพากษาผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหลักกฎหมาย หากคดีนี้เกิดขึ้นในประเทศไทย อัยการอาจตั้งข้อหาตำรวจอีก 3 คนนั้นฐานเป็นตัวการร่วม คงไม่ตั้งข้อหาฐานเป็นผู้สนับสนุน เพราะเมื่อตั้งข้อหาฐานเป็นผู้สนับสนุนแล้ว หากศาลฟังข้อเท็จจริงว่าเป็นตัวการร่วม ศาลก็ลงโทษให้รับผิดฐานเป็นตัวการร่วมไม่ได้ ถือเป็นกรพิพากษาเกินคำขอ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคแรก ศาลลงโทษได้แต่เพียงฐานเป็นผู้สนับสนุนตามฟ้อง

2 ศึกษาพฤติการณ์แห่งคดีที่จำเลยถูกดำเนินคดีเพราะมีการพบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน ผลการวิจัยสามารถแยกได้เป็น 3 กรณี ดังนี้

กรณีแรก กรณีจำเลยเป็นเจ้าของบ้านที่พบยาเสพติดของกลาง ผลการวิจัยพบว่า จำเลยที่เป็นเจ้าของบ้านที่พบยาเสพติดของกลางมีโอกาสสูงมากที่จะถูกศาลพิพากษาลงโทษว่ามีความผิด อาทิเช่น ในข้อที่ 2.1.1 จำเลยต่อสู้อ้างว่าไม่รู้ว่ามียาเสพติดอยู่ในบ้าน ศาลยกเอาของที่ใช้บรรจุยาเสพติดและตำแหน่งที่วางยาเสพติดเป็นหลักฐานสำคัญในการพิจารณาว่าข้ออ้างของจำเลยฟังขึ้นหรือไม่ การที่ยาเสพติด “บรรจุอยู่ในหม้ออลูมิเนียมวางอยู่บนชั้นสองที่บ้านของจำเลยที่ 3 ตรงบันไดขึ้นชั้นบนใต้โต๊ะพระซึ่งมีลักษณะโล่งโปร่ง บุคคลใดขึ้นไปบนบ้านของจำเลยที่ 3 ก็ย่อมจะต้องเห็น” จึงไม่น่าเชื่อตามข้ออ้างของจำเลยที่ว่าไม่รู้ว่ามียาเสพติดอยู่ในบ้าน หรือ ในข้อที่ 2.1.2 จำเลยต่อสู้อ้างว่ายาเสพติดของกลางเป็นของจำเลยอีกคนหนึ่ง



นำมาฝากไว้ในบ้าน ศาลก็ถือว่าจำเลยที่เป็นเจ้าของบ้านมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน หรือ ในข้อที่ 2.1.3 จำเลยต่อสู้อ้างลอย ๆ ว่าตนไม่ใช่เจ้าของบ้าน ศาลเห็นว่าไม่น่าเชื่อถือเพราะจำเลยกล่าวอ้างลอย ๆ เพียงปากเดียว ศาลถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำให้การชั้นจับกุมเป็นสิ่งสำคัญ ดังจะเห็นได้ว่าคดีนี้ศาลยกเอาคำให้การชั้นจับกุมขึ้นในคำพิพากษาในตอนต้นว่า “ชั้นจับกุมจำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพและขัดทอว่าเมทแอมเฟตามีนของกลางทั้งหมดเป็นของจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นเจ้าของบ้าน” เพราะศาลเห็นว่าเมื่อจำเลยถูกจับ จำเลยยังไม่ทันได้ตั้งตัวคิดต่อสู้คดี จำเลยก็จะให้การตามความเป็นจริง จำเลยอาจให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมด้วยความตกใจก็เป็นได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคสี่ ได้บัญญัติ “ห้ามมิให้ศาลรับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดเป็นพยานหลักฐาน” แต่กฎหมายมิได้ห้ามศาลรับฟังข้อเท็จจริง อื่น ๆ ที่ปรากฏในคำให้การชั้นจับกุม

กรณีที่สอง กรณีจำเลยเป็นภริยาหรือคนรักของเจ้าของบ้านที่พบยาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า การที่จำเลยสองคนเป็นสามีภริยากัน พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกัน ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่เป็นสามีประกอบอาชีพอื่นอันอาจมีรายได้มาเลี้ยงดูจำเลยที่เป็นภริยาได้ อีกทั้งยังพบยาเสพติดในตู้เสื้อผ้าหรือในห้องพระซึ่งเป็นของที่ใช้ร่วมกันแล้ว โดยปกติน่าจะเชื่อว่า อีกฝ่ายย่อมรู้เห็นพฤติการณ์ของคู่สมรส ศาลถือว่าจำเลยที่เป็นภริยามีเจตนาร่วมกระทำความผิดด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศาลได้นำหลักความรับผิดชอบเป็นตัวการร่วมด้วย เหตุที่บุคคลนั้นอยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดในลักษณะที่พร้อมจะช่วยเหลือกันได้ทันทีนั้นมาปรับกับการที่เป็นสามีภริยาที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน

คดีที่จำเลยเป็นภริยาหรือคนรักของผู้กระทำความผิดนี้ เป็นหน้าที่ของนายจำเลยที่จะต้องถามค้านกระจายข้อเท็จจริงให้ได้ความปรากฏถึงพฤติการณ์ที่สื่อแสดงว่ามีได้ร่วมกันกระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขณะที่เขาตรวจค้นนั้นจำเลยทั้งสองอยู่ชั้นบนหรือชั้นล่างของบ้าน หรืออยู่ชั้นเดียวกันหรือไม่ ธนบัตรที่ใช้ล่อซื้อนั้น ยึดได้จากจำเลยใด ในระหว่างนั้นจำเลยอีกคนหนึ่งมีพฤติการณ์ที่สื่อแสดงให้เห็นว่า ได้ร่วมกับจำเลยอีกคนหนึ่งกระทำความผิดหรือไม่ มีการนำตรวจค้นบ้านหรือไม่ หากปรากฏว่า ไม่มีพฤติการณ์ที่ร่วมกระทำความผิด ลำพังแต่คำให้การรับสารภาพในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวน หากปรากฏว่าจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นศาลก็ทำให้มีน้ำหนักน้อยที่จะรับฟังว่าได้ร่วมกันกระทำความผิด (สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, 2559)

การอนุมานว่าจำเลยที่เป็นภริยาอยู่ร่วมบ้านเดียวกันจะมีเจตนาร่วมกระทำความผิดด้วยนั้นแตกต่างกับคำพิพากษาของศาลประเทศสหรัฐอเมริกาในคดี United States V. Ocampo, 964 F. 2 d 80 (1st Cir. 1992) โดยคดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่เป็นผู้หญิงร่วมกับจำเลยที่เป็นผู้ชายจำหน่ายโคเคน ศาลพิพากษาว่า แม้ว่าจำเลยที่เป็นผู้หญิงได้อาศัยอยู่ร่วมกับจำเลยที่เป็นผู้ชายในทาวน์เฮ้าส์หลังหนึ่งและอาจเป็นไปได้ว่าจำเลยที่เป็นผู้หญิงได้รู้ว่ามี



จำหน่ายโคเคน แต่ก็ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่แสดงว่าจำเลยที่แปดเป็นผู้หญิงได้ตกลงที่จะเข้าร่วมในการจำหน่ายโคเคน (Casetext, 2015)

กรณีที่สาม กรณีจำเลยเป็นญาติหรือเพื่อนที่พักอาศัยอยู่ในบ้านขณะมีการตรวจพบยาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า การที่จำเลยที่เป็นญาติหรือเพื่อนที่พักอาศัยอยู่ในบ้านขณะมีการตรวจค้นได้ช่วยเจ้าพนักงานตำรวจนำซีที่ซุกซ่อนยาเสพติดก็ดี หรือวิ่งหนีตำรวจออกทางหลังบ้านก็ดี หรือช่วยผู้กระทำความผิดทำลายยาเสพติดก็ดี ล้วนเป็นพฤติการณ์ที่ศาลถือว่ามีเจตนาร่วมกระทำความผิดฐานเป็นตัวการร่วม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ปรากฏในข้อ 2.3.1 แต่หากจำเลยเพียงตะโกนว่า “ตำรวจมา” แล้วเดินหลบเข้าห้องไป ศาลถือว่าเป็นการตะโกนบอกไปตามความเป็นจริง จำเลยไม่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วย ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ปรากฏในข้อ 2.3.2 ซึ่งสอดคล้องกับคำพิพากษาของศาลประเทศสหรัฐอเมริกาในคดี United States V. Pearce, 912 F. 2 d 159 (6th Cir. 1990) คดีนี้ศาลได้พิพากษาว่า ความจริงที่ว่าการที่จำเลยได้ร้องตะโกนว่า “มันเป็นการเข้าจับยาเสพติด!” เมื่อตำรวจได้บุกเข้าบ้านหลังดังกล่าวนั้น ไม่เป็นหลักฐานเพียงพอที่จะพิพากษาลงโทษจำเลยฐานจำหน่ายยาเสพติด (Casetext, 2015) ส่วนในข้อที่ 2.3.3 กรณีที่จำเลยรู้ถึงการมีอยู่ของเมทแอมเฟตามีน แต่ไม่มีพยานหลักฐานใดหรือพฤติการณ์ใดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยร่วมยึดถือหรือปกครองดูแลเมทแอมเฟตามีนดังกล่าว อีกทั้งเมทแอมเฟตามีนจำนวนนี้ซุกซ่อนอยู่ในถังพลาสติกมีฝาปิด ศาลถือว่าการที่จำเลยไม่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำพิพากษาของศาลประเทศสหรัฐอเมริกาในคดี United States V. Jones, 939 F. 3 d 107 (2d Cir. 2004) โดยศาลพิพากษาว่า แม้จำเลยทั้งสองมีที่พักอาศัยในบ้านที่จำหน่ายยาเสพติด แต่ไม่มีหลักฐานที่เชื่อมโยงจำเลยทั้งสองกับการจำหน่ายยาเสพติด (Casetext, 2015)

กรณีที่มีการจับกุมจำเลยได้หลายคนในบ้าน และมีการยึดยาเสพติดพร้อมอุปกรณ์ของกลางได้ภายในบ้าน จำเลยทั้งหมดจึงถูกควบคุมตัวและถูกดำเนินคดีในข้อหาร่วมกันมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายหรือจำหน่ายแล้วแต่กรณี ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เหล่านี้เป็นที่น่าสังเกตว่าจำเลยแต่ละคนในขณะที่อยู่ด้วยกันนั้นจะมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือไม่ เพราะไม่ว่าการที่อยู่ร่วมกันอาจจะมิได้ร่วมกันกระทำความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย คงต้องแล้วแต่พฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป เป็นหน้าที่ของทนายจำเลยที่จะต้องพยายามถามค้านกระจายข้อเท็จจริงของจำเลยแต่ละคนให้ได้มากที่สุดว่า จำเลยแต่ละคนนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นมากน้อยเพียงใด (สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, 2559)



สรุป/ข้อเสนอแนะ

บุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิดและมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะร่วมกระทำส่วนหนึ่งของความผิดทั้งหมดหรือเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ ศาลถือว่าเป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิด ส่วนบุคคลที่อยู่ร่วมในขณะกระทำความผิด ในลักษณะที่พร้อมจะเข้าช่วยเหลือกันได้ทันที แม้บุคคลนั้นจะไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ศาลก็ถือว่าบุคคลนั้นมีเจตนาร่วมในการกระทำความผิดและมีความผิดฐานเป็นตัวการร่วมเสมือนเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดไปด้วย ส่วนในคดีที่พบยาเสพติดของกลางภายในบ้าน จำเลยที่เป็นเจ้าของบ้านและจำเลยที่เป็นภริยาหรือคนรักของผู้กระทำความผิดที่อยู่บ้านเดียวกัน ทำมาหากินด้วยกัน ไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ อีกทั้งพบยาเสพติดในสิ่งของหรือสถานที่ที่ใช้ร่วมกันแล้ว ศาลถือว่าเป็นเจตนาร่วมครอบครองยาเสพติดด้วย ส่วนจำเลยที่เป็นญาติหรือเพื่อนที่พักอาศัยอยู่ในบ้านในขณะที่มีการตรวจค้นพบยาเสพติด หากมิได้เข้าช่วยนำซีที่ซุกซ่อนยาเสพติด หรือช่วยทำลายยาเสพติด หรือวิ่งหนีตำรวจแล้ว เพียงแต่รู้ว่ามียาเสพติดอยู่ในบ้าน ยังไม่เพียงพอที่จะถือว่ามีเจตนาร่วมยึดถือครอบครองยาเสพติดด้วย ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ยาเสพติดควรถูกเก็บไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดและวางซ่อนไว้ในที่มืดซิดมอมเห็นได้ยาก เพื่อไม่ให้มีการอนุมานได้ว่าบุคคลที่อยู่ร่วมในบ้านในขณะที่มีการตรวจค้นนั้นร่วมยึดถือครอบครองยาเสพติดนั้นด้วย 2) บุคคลที่อยู่ร่วมในขณะที่มีการตรวจค้นไม่ควรเข้าช่วยตำรวจนำซีที่ซุกซ่อนยาเสพติด ไม่ควรวิ่งหนีตำรวจหรือไม่ควรช่วยทำลายยาเสพติด เพราะอาจถูกอนุมานได้ว่ามีเจตนาร่วมยึดถือครอบครองยาเสพติดได้ 3) พยายามอยู่ห่างจากยาเสพติดที่ซุกซ่อนไว้และควรให้การปฏิเสธในบันทึกการจับกุม 4) มีประเด็นคำถามว่าหากมีการตรวจค้นพบยาเสพติดของกลางในยานพาหนะ บุคคลที่โดยสารมาในยานพาหนะนั้นควรกระทำอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 456/2530. (2530).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 980/2529. (2529).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1159/2542. (2542).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 16219/2555. (2555).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2610 – 2611/2549. (2549).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 321/2521. (2521).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3236/2522. (2522).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 528/2538. (2538).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2539. (2539).
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 559/2514. (2514).



คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 56/2542. (2542).

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5719/2544. (2544).

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6792/2554. (2554).

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9581/2555. (2555).

ชยันเรศ วงศ์สายัณห์. (2556). การนำระบบลูกขุนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาญาร้ายแรงในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 19 มิถุนายน 2563 จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/148573.pdf>

สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. (2559). การชักประเด็นข้อเท็จจริงคดียาเสพติด. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บัณฑิตอักษร.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2562). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2562. เรียกใช้เมื่อ 1 พฤษภาคม 2563 จาก <https://www.oncb.go.th/EBookLibrary/.pdf>

BBC News. (2020). George Floyd: What we know about the officers charged over his death. Retrieved June 5, 2020, from <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52969205>

Casetext. (2015). Conspiracy-Drug-Cases-Insufficient – Evidence. Retrieved June 5, 2020, from <https://casetext.com/analysis/conspiracy-drug-cases-insufficient->